

የኢትዮጵያውያንድ ስራውያንድ በአዲስ አበባ

ნესტან თათარაშვილი
არქიტექტორ-რესტავრატორი

ამჟამად არქიტექტურულ-სამშენებლო სფეროში შექმნილი მძიმე ვითარებიდან გამომდინარე, კარგი იქნებოდა მოვაკებდინა ძველ და თანამედროვე თბილისელთა საცხოვრებელი სახლების შედარებითი ანალიზი, მაგრამ ახლანდელი მაგალითები იმდენად უსახურია და მათი ასეთი ფორმით განხილვა ისეთი შეურაცხმყოფელი იქნება ამ სახლების მფლობელებისთვის, რომ ვარჩიეთ ხელი აგველი ჩვენს განზრახვაზე. მით უმეტეს, რომ ცუდი საცხოვრისის პატრონს ჩვენი კომენტარი აღარ სჭირდება, რადგან ცუდი სახლი პირველ რიგში თავად მისი მფლობელისთვის არის უძედურება. ამიტომ ისედაც წაგებულ მდგომარეობაში მყოფი ადამიანისთვის თავისი უძრავი ქონების გაბიაბრუების საჯარო ჩვენება ეთიკურ-ად არ მივიჩინეთ.

რაც შეეხება ამ ნაგებობათა
ავტორებს და ზოგადად, არქიტე-
ქტურულ კრიტიკას, დღეს ის ისე-
თი საჭირო და გადაუდებელია,
როგორც არასდროს. ცხადია, ამ-
ის გარეშე ეს დარგი ვერ განვითა-
რდება. ამიტომ ძალიან ცუდია და,
ამსთან, შემაშფოთებელიც, რომ
ასეთი მნიშვნელოვანი და საჭირო
საქმე არა და არ ჩნდება ჩვენს სი-
ნამდვილეში.

ადამიანები, ვისაც იმის შეძლება აქვთ, რომ ააშენონ საკუთარი სახლები, თავიანთ თავზე, ეპოქასა და სახელმწიფო ოზუც სხორცედ ამ სახლებით ლაპარაკობენ. ამიტომ დავუბრუნდეთ ჩვენს წარსულს და გავიხსენოთ საკუთარის ნინანდელი ერთი თბილისელი მოქალაქე, მისი სახლი და ამ სახლის არქიტექტორი.

ძეველი თბილისელი მენარმებ
გიორგი ლაზარაშვილი პროფესი-
ოთ თერძი იყო და ქართული ჩოხე-
ბის სატატად ითვლებოდა. იგი
დაიბადა თბილისელი მოქალაქის
ანდრია ლაზარაშვილისა და ნინო
შიომშვილის ოჯახში 1858 წელს.
ანდრია წარმოშობით გორის რაი-
ონში მდებარე სოფელ ხვითიდან
იყო. ოთხი შვილის მამას მეუღლე
ადრე გარდაეცვალა. მამამ 12
წლის დაობლებული გიორგი აზი-
ური ტანსაცმლის მეერავს მიაბა-
რა. 18 წლისა ის უკვე ისეთი ოს-
ტატი იყო, რომ თავისმა მასწავ-
ლებელმა მეწილედ აიყვანა საქმე-
ში. ნიჭიერი და საოცრად მუყაითი
გიორგი მეორე გილდის ვაჭარი
ხდება. ცოლად ირთავს ეკატერი-
ნე ჯირაშვილს და XX საუკუნის
დასაწყისში ქალაქის ცენტრალ-
ურ უბანში დიდი სახლის აგებას
გადაწყვეტის. სახლი ყოფილი ნი-
კოლოზისა და ხიდის ქუჩების (ახ-
ლანდელი ივანე ჯავახიშვილისა
და მოსე გოგიძერიძის) გადაკვე-
თაზე უნდა აშენებულიყო.

გიორგი ლაზარაშვილს ერთა-დერთი ქალიშვილი ჰყავდა - ოლ-და. მან თბილისის წმინდა ნინოს სასწავლებელში მიიღო განათლება და ცოლად გაპყვა სიმრონ გრძელიშვილს, რომელიც სახელმოხ-ვეჭილი მათემატიკის მასწავლებელი იყო. გიორგი ლაზარაშვილის სიძეს, სიმრონ გრძელიშვილს, **XIX-XX** სა-ის მიჯნაზე ბევრი ცნო-ბილი ახლობელი ჰყავდა. მოგვა-რეების გარდა (იურისტი გიორგი გრძელიშვილი, ექიმები კონსტან-ტინე და ირაკლი გრძელიშვილები, მცხეთის ქალთა მონასტრის წინამდღვარი გიორგი გრძელიშ-ვილი, მხატვარი კოტე გრძელიშ-ვილი, არქეოლოგი იოსებ გრძე-ლიშვილი), მას ენათესავებოლენენ მსახიობები ელისაბედ ჩერქეზიშ-ვილი და დავით გამრეკელი, პოე-ტი მარიჯან ტყემალაძე, ანა ხახუ-ტაშვილი, იროდიონ სონდულაშ-ვილი, ისტორიკოსი ნიკო ბერძე-ნიშვილი. ამ ოჯახში ხშირად იკ-რიბებოდა იმდროინდელი მოწი-ნავე ქართული საზოგადოება. გი-ორგი ლაზარაშვილის შთამომავ-ლობა, ნოდარ და სიმრონ გრძელიშ-ვილები ახლაც ამ სახლში ცხოვ-რობენ ოჯახებითურთ. სწორედ მათი დამსახურებაა, რომ მოხერ-ხდა თქვენთვის ამ მშვენიერი სახ-

სახლი ჭავახიშვილის ქუჩაზე

કોરપાર્લિમેન્ટ

ქნიკოსად, 1901 წლიდან კი საპტო-
ური ხანის დადგომმდე თბილისის
წყალსადეგნ ხელმძღვანელობდა
1924-38 წწ.-ში მუჟამბდა თბილის-
ის კომუნალური მეურნეების საქა-
ლაქო სამსართვლოში.

საფუძველი ჩაუყარა ნატახატ
რისა და ბულაჩაურის წყალსადე
ნების საკვლევაძიებო სამუშაოებს
მონაწილეობდა თბილისის ქუჩებზ
ის რეკონსტრუქციაში. გარდა ამინ
სა, პედაგოგიურ მოღვაწეობასაც
ენეოდა თბილისის უმაღლეს სას-
წავლებლებში. მის სახელს უკავშირდება პირველად ქართულ ენაზე ტექნიკური სახელმძღვანელოების გამოცემა. ასეთ მრავალმნიშვნელოვან დანართის სათანა ერთად გრიგოლ ქურდაბი არქიტექტორადაც მუშაობდა. პროექტის მიზანი იყო ანთრიული სამართლის მიერ გადასახლება და მდგრადი სამართლის მიერ გადასახლება.

აღსურ საცხოვრებელ სახლებს. საა
ქართველოს ისტორიულ არქივში
მის მიერ შესრულებული ბევრი
პროექტია დაცული. აღსანაშნავია
მოდერნის სტილში შესრულებული
საცხოვრებელი სახლის პროექტი
(1904წ.). ეგნატე ნინოშვილის ქ.N28
რომელიც წარმატებით განხორცი
ელდა და, მართალია, დაზიანებე
ბითა და გადაკეთებებით, მაგრაც

გიორგი ლაზარაშვილის სახლ-
ის პროექტი 1904 წელს არის შეს-
რულებული და, გრიგორ ქურდია-
ნის სხვა პროექტთა მსგავსად, მა-

ვსეცული. სამწუხაროდ, სადარზოს კარი დაკარგულია, ალენისა კი დღემდე შემოგვრჩა ძველებურად ატყვევებს გამვლებს თავისი ნატიფი და სრულყოფილი დახვენილობით.

ამ ლამაზი ალაყაფით მოხველით სახლის უკანა ეზოში, რომელიც ზომით ძალზე პატარაა. ალენი ამიტომ ვერ მოხერხდა აქ თბილი სური სახლებისთვის დამახასიათებელი პატარა შადრევნის წყობა, თუმცა, სულ უწყლო არ დარჩენილან: გალავნის კვლზე მაშინდელი ტექნოლოგია სიახლე - წყალსადენის ძველი კანი დღემდე კარგად არის შენახული. ეზოს მხარეს გამომლი ფასადები ტრადიციული ჭვირული აივნებით არის მორილი, რომელიც, სამწუხაროდ, იმდენის დაპირველი სახით მხოლოდ მოტორის შთამომავლების ამჟამადელ ბინაშია შემორჩენილი. უკანა ფასადების კუთხეში სპირალური ფორმის ლითონის კიბეა განისაზღული, რომელსაც სხევნში აგრძელდა. ჭაობისფრად შეღები აიგრძების ფონზე ლამაზი დეკორი ით შესრულებული, ნითელი ფინანსის ლითონის ვინწრო კიბის მოხატვის ნილო ხვეული მნახველზე დაუნიანება შთაბეჭდილებას ახდენს.

რად გამართული გეგმარები
დარბაზზ შესასვლელი, კიბე
ლკე აღნიშვნის ღირსია სახლ
პატრონის სასტუმრო ოთახი
სატულობა. ამ ოთახის ყველ
ფართო, უღიობო კედელი სა
წილად არის დანაწევრებული
ლიზებული ჩარჩოებით. განა
შედარებით ვინწრო ნახატებზე
მოსახულია ზღვისპირა პეი
ბი, კედლის შუაში, კველაზე
ცულობით ნაწილზე კი შესრ
ბულია სცენა „ვეფხვისტეაო
ან“, რომელიც ასახავს ტარი
ავთანდილისა და ფრიდონის
ბირს. ქავთის აღიზა ალბისა

ბის ეჯავეთის ციის ალების
შემაღლებულ ფლატებზე
გით მდგარი გმირები თამამა
სცქერიან სივრცეში გაფერმუ-
ლებულ, ზეცამდე ატყორცხნი-
ჯეთის ციის ზეიად კონტუ-
"ვეფხისტყაოსნის" თემა XX
კუნის სახლებისა და სადარბა-
ბის (ერასტი ჭავჭავაძის სა-
სადარბაზო. თბილისი, დავით
მაშენებლის 36) მოხატულო-
გაფლერდა. ეს კი ამ დიადი ქმით
ბისადმი ქართველთა მუდმიუ-
წინებისა და მხერვალე სიყუ-
ლის კიდევ ერთი შესანიშნავი
დასტურებაა. სხვა კედლებზე
სებული ნახატებიდან ალსა-
ვია დარიალის ხეობის პეიზა-
რაც აგრეთვე საყარელი
იყო იმდროინდელი ოსტატები
ვის. დარიალის ხეობის შთა
დავით სურათებია გადმოცე-
აგრეთვე მოდერნის სტილის
ბების (დავით აღმაშენებლის
მიხეილ წინამდლვრმელის 3
დარბაზოების მოხატულობ-

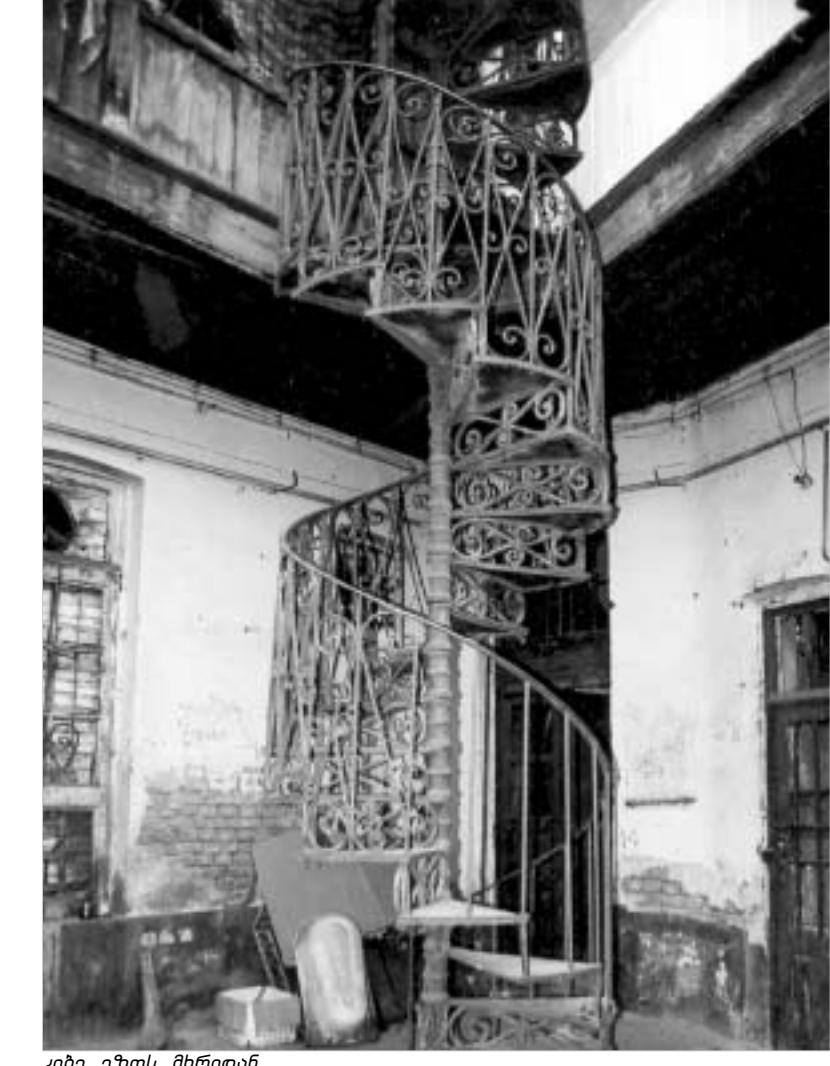
ეს - რაც ჩვენთვის ცნობილია
რამ ვინ იცის, ჩვენს ქალაქშიძე
ევ რამდენი და ამაზე უკეთოება
გლი იმალება, თბილისის კულტ
რული მემკვიდრეობა ამ მიმა
ბით ხომ ჯერ კიდევ შესასწა
შენობათა სადარბაზოებსა და
ტერიტორიაზე დაცული მხატვრების
გამოვლენა, აღნუსხვა და სას
დო კელევრა დღეს განსაკუთრ
საშურია, რადგან ჩენენამდე
წეულ ამ ნიმუშთა განადგუ
და უკვალოდ გაქრობა კვლავ
ბრკოლებლად გრძელდება.

ეკატერინე ჭირაშვილი, გიორგი ლაზარაშვილი და ოლღ

სცენა „ვეფხისტყაოსნიდ

Digitized by srujanika@gmail.com

Kuzanov Clinic **კუზანოვის კლინიკა**

1. ლაზერული კომილაცია
2. ლაზეროსტეროპია (ტყულის მიერთების, პერისტომიების, ხალების, სკორინგების მოკლებება)
3. ჩეზოფრენია
4. დერმიოპროზია
5. ქიმიური ფალონებები
6. სხეულის ლაზერული კორექცია
7. კონკრეტული ქოქონი (წერილული დაბაბულობა, დეპრესია, რეაქტუალური სასტრუქტონდოზი, კურსების დაბაბულობა)
8. შედეკონი
9. ნარჩენის კორექცია
10. კოსმეტიკულოგია
11. მანიკური
12. სტუმატოლოგია
13. თვალის სრული დაგანისაზღვა და ქირურგია

თქვენი არჩევანი - წევენი პაროლების ნაღიშია
გამსახურდის გამზ. №5
ტელ: 424-005, 8(99) 703-703